

GENTSCHIE MEMORIEDAGEN: 23-24-25-26 OKTOBER

23 oktober 1520

Karel V wordt te Aken tot Keizer gekroond.

23 oktober 1566

Op last van Egmont stelt het Magistraat buiten de Brugse Poort twee plaatsen ter beschikking voor de eredienst van de Calvinisten.

23 oktober 1665

Dood van de Gentse beeldhouwer Jacques Cockx.

Hij werd opgenomen in de Gilde in 1631.

Hij heeft zeer veel gewerkt voor de St-Baafs-, St-Jacobs-, St-Pieters-, St-Niklaas- en St-Michielskerk. Ook in het Gravensteen en voor de St-Salvator-kerk in Brugge.

Een van zijn leerlingen was Géry Picq die hij ten zeerste waardeerde en waarmee hij dikwijls samenwerkte. Hij werd begraven in de Predikherenkerk.

23 oktober 1703

Eerste steenlegging van de kerk van de Discalsen in de Burgstraat.

23 oktober 1880

Geboorte te Buggenhout van Fritz De Beule.

Deze Professor aan onze Universiteit was een van de voornaamste figuren uit de geneeskunde tussen de 2 wereldoorlogen.

Hij overleed te Gent op 31 oktober 1949.

23 oktober 1890

Geboorte van Jef Crick.

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2003 - N° 2 - p. 111

23 oktober 1916

De Gentse socialisten starten een “Hoogeschool van den Arbeid”.

Dit was vooral bedoeld om de jongeren weg te houden uit de “English Club” van Jan Wannyn.

Directeur P.Cnudde organiseerde een sterk uitgebouwd Nederlandstalig vak-
onderwijs en volksvoordrachten voor werklozen.

De start gebeurde in de Speldenstraat 5 in een lokaal toebehorend aan de Bond
Moyson.

De praktische lessen Tuin- en Landbouw werden gegeven in de tuin van
“Kasteel Vooruit” in de Groendreef, deze van Bouwkunde in de Begonia-
straat.

In Januari 1917 waren er 1.300 leerlingen.

23 oktober 1997

Dood van Serge Snoeck.

Hij vertegenwoordigde de 7e generatie van de Snoecks in Gent en werd alhier
geboren op 21 oktober 1923.

24 oktober 1583

Hembyze komt terug naar Gent en begint hier zijn dictatuur.

Ryhove kan ontsnappen.

24 oktober 1736

Geboorte van Charles Joseph De Graeve.

Waarschijnlijk zullen veel lezers er geen vermoeden van hebben van wie dat
zou kunnen geweest zijn.

Wel, onze De Graeve was onder het Frans Bewind alhier wat men een “revo-
lutionair” noemde, of indien u verkiest, een “republikein”, een “collabora-
teur”. Dat hier mensen zaten die sympathiseerden met de ideeën van de Franse
Revolutie hoeft niet te verwonderen. Niet alles ging hier perfect, denk maar
aan de opstoot van de Brabantse Omwenteling.

In die groep Republikeinen zat er van alles: blinde, fanatieke aanhangers van
het nieuw regime, ambitieuze avonturiers en enkele gematigden aan wie men
een zeker idealisme niet kon ontkennen.

Charles De Graeve was zeker geen van de slechtsten. Deze advocaat die in
Leuven gestudeerd had behoorde tot de gegoede burgerij. Alhoewel hij gebo-

ren was in Ursel was hij zich in Gent komen vestigen. Hij werd zeer gewaardeerd als jurist en bekleedde talrijke hoge functies onder het Ancien Régime: lid van de Raad van Vlaanderen, lid van de Keure waar hij zich vooral bezighield met het bestuur van de gemeentelijke financiën, lid van het Provinciaal Gerechtshof, Commissaris bij het nazicht der Stadsrekeningen, enz. Bij hun eerste intrede in Gent ontzetten de Fransen al de autoriteiten uit hun functie en lieten door de parochies 49 burgers kiezen die het reglement moesten opstellen voor de benoeming van 60 voorlopige vertegenwoordigers. De vergadering verkoos De Graeve tot Voorzitter.

Wanneer de Oostenrijkers terugkwamen werd hem dat niet kwalijk genomen en ze benoemden hem tot “Fiscaal Adviseur van Vlaanderen”: Wanneer de Fransen hier voor de 2e maal verschijnen wordt De Graeve verkozen in de “Conseil des Anciens”. Het spreekt in zijn voordeel dat dit niet naar de zin was van de fanatieke Du Bosch die hem beschrijft als een samenzweerder en een vijand van de Republiek.

Men kan zich de vraag stellen of De Graeve wel een echte revolutionair was. Zeker niet in de pejoratieve betekenis van het woord. Deze gematigde intellectueel was tegen alle geweld en men kwam hem niet tegen in de kringen van de fanatiekelingen van “Le Club des Amis de la Liberté et de la Légalité”. Hij was wel een Republikein en voorstander van veranderingen, maar volgens hem moesten zij gebeuren in alle kalmte. Charles Joseph De Graeve overleed hier schielijk op 2 Augustus 1805 op 68-jarige leeftijd.

24 oktober 1749

Dood van Pater Bernardus De Jonghe.

Toen hij op 14 Februari 1676 in de St-Jacobsparochie geboren werd heette hij Jan Frans. Het is pas later dat hem de kloosternaam Bernardus toebedeeld werd.

Na studies aan het College der Augustijnen en later aan dat van de Jezuïeten, treedt hij in bij de Dominicanen in 1692, toen misschien beter bekend als de Predikheren. Na studies in Leuven wordt hij in 1700 tot priester gewijd. Zoals het een goede Predikheer betaamt gaat hij prediken. Hij doet dat in ‘s Hertogenbosch omdat de Paters aldaar verdreven zijn. En dan gaat zijn carrière ineens een heel andere richting uit. Hij wordt almoezenier bij het Frans leger. Gedurende 22 jaar zal hij aldus naar alle kanten van Europa reizen en er documentatie verzamelen i.v.m. zijn grote hobby: de historische studies. In 1713 komt hij terug naar et klooster in Gent waar hij de functie waarneemt van Pater-Koster belast met het financieel beheer van de kerk.

Hij begint onmiddellijk met het opstellen van een inventaris en een plan van

de grafzerken, een document dat nu nog bewaard wordt in het Handschriftenkabinet van de Universiteitsbibliotheek.

Hij stelt ook de lijst op van de seculiere personen die bij de Dominicanen begraven werden sedert 1326. Hij gaat veel kloosters bezoeken om hun geschiedenis op te stellen, maar hij beperkt zich niet tot kloosters, want hij schrijft ook werken over het leven van Filips de Stoute en Jan zonder Vrees. In Brugge was er inmiddels een “Chronycke van Vlaenderen” verschenen. De Jonghe reageert onmiddellijk op de talrijke onjuistheden die er in voorkomen onder de vorm van een “Samenspraek” waarin hij wijst op “40 contradictiën, valsgheden en andere misslaegen”. Hij komt daar later nog op terug onder de vorm van “Waerschouwinghe aan de Heeren inschryvers van de Chronycke van Vlaenderen”.

Zijn studiereizen worden beperkt wanneer hij in 1732 Prior wordt van het klooster van Lier. Maar hij blijft werken aan zijn Gentse kronieken waarvan delen verschijnen in een Gentse Almanak.

In Gent is Bernardus De Jonghe vooral bekend wegens zijn boek “Gendsche Geschiedenissen ofte Kronyk van de Beroerten en Ketterye binnen en omtrent de stad van Gend sedert het jaer 1566 tot 1585.” Hij heeft deze periode zelf wel niet meegemaakt, maar zoals hij vermeldt op de titelpagina is het “te samen gevoegt uyt verscheidene Schriften van eventydige Aenteekenaers, Archieven van kloosters, enz.”

Minder bekend is dat Pater De Jonghe ook een knappe tekenaar was.

Zijn portret dat geschilderd werd door Gillis Smeyens wordt bewaard in het Bijlokemuseum.

24 oktober 1843

Dood van Professor Jozef Kluyskens.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” 2007 - N° 5 - pp. 321-322

24 oktober 1854

Geboorte van kunstschilder Gustave Vanaise.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” 2005 - N° 3 - pp. 186-187

24 oktober 1910

Opening van de Grote Post op de Korenmarkt.

24 oktober 1916

Opening van de Von Bissing-Universiteit.

24 oktober 1938

Dood van Victor Carpentier.

Hij werd geboren op 31 Maart 1878.

Deze ingenieur en liberaal gemeenteraadslid werd in 1928 Schepen van Schone Kunsten en Openbare kerken. Van 1934 tot 1938 was hij Schepen van Onderwijs. Werde ook nog Volksvertegenwoordiger en Senator.

Van 1911 tot 1920 was hij Voorzitter van de “Melomanen”.

25 oktober 661

Dood op hoge leeftijd van Florbertus.

Hij was de rechtstreekse opvolger van St-Amandus en voerde het gezag over de St-Baafs- en de St-Pietersabdij.

Hij werd begraven in de Abdijkerk van St-Baafs.

25 oktober 1555

Keizer Karel draagt te Brussel de Regering der Nederlanden over aan zijn zoon Filips II.

25 oktober 1795

Bij de wet van 3 Brumaire Jaar 4 werd de categorie van “Primaire onderwijzers” ingevoerd.

Zij genoten een woonstvergoeding en waren verplicht een zeker aantal leerlingen kosteloos onderwijs te verstrekken. De overige leerlingen betaalden een schoolgeld.

De eerste primaire onderwijzers werden in Gent aangesteld in 1798.

In 1807 waren er 6, in 1812 was dit aantal gestegen tot 8.

Een gekende primaire onderwijzer was Judocus Jan Steyaert.

25 oktober 1824

De Grootjuffrouwen van het Groot en het Klein Begijnhof richten een verzoekschrift tot het (orangistisch) Gents stadsbestuur en vragen de tussenkomst bij Willem I om de begijnhoven te bewaren.

25 oktober 1830

Eerste vergadering van de “Société des Amis de l'Ordre et du Repos Public.” Deze vereniging werd gesticht door de Orangisten en was een tegenhanger van de “Société Patriotique”.

Hun lokaal was in café “Den Duitsch” bij St-Jacobs.

De eerste samenkomst ging door in het bijzijn van 184 leden.

Een van de leden was Dokter Jean-Baptist Van Lokeren, de vader van Auguste.

25 oktober 1873

Geboorte te Portici in Italië van de beeldhouwer en schilder Jules-Pierre Van Biesbroeck. Hij stierf in Gent op 27 Januari 1965.

Hij mag niet verward worden met zijn vader Jules-Evarist, de beeldhouwer die Julius de Oude" genoemd werd. Zijn zoon was gekend als Van Biesbroeck Junior, of kortweg "den Bies". Voor verdere details, zie “Ghendtsche Tydinghen” 1984 - N° 2 - pp. 87-125

“Ghendtsche Tydinghen” 1986 - N° 3 - pp. 126-136

“Ghendtsche Tydinghen” 1986 - N° 4 - pp. 201-217

25 oktober 1875

Stichting van de A.I.G.

A.I.G. staat voor "Association des Ingénieurs sortis de l'Université de Gand".

Bij de stichting telde de vereniging 180 leden.

De Gentse sectie ervan werd opgericht op 7 April 1878, als 4e, na deze van Brussel, Charleroi en Luik.

Vroeger uitsluitend Frans werd de vereniging tweetalig in 1946. Na de verlaamsing van de Universiteit daalde het ledenaantal permanent, voor een groot deel te wijten aan de verdwijning van de vroeger talrijke buitenlandse studenten die hier hun ingenieursstudie kwamen doen. De vereniging telt toch nog altijd een paar duizend leden.

25 oktober 1900

Dood van Edward Pynaert.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” 2002 - N° 5 - p. 302

Jules Pierre Van Briesbroeck 1873-1965.

25 oktober 1900

Stichting in de “Hazewind” van de “Cercle des Echecs”.

De naam “Royal” kwam er bij in 1935.

Deze Cercle kende in de loop van zijn bestaan heel wat lokalen:

“Hazewind”: 1900-1904.

“Hôtel d'Allemagne”: 1904-1905.

“Brasserie Flamande”: 1905.

“Café de la Brasserie” in 1905.

“Grand Café”: 1905-1911.

“Café des Arcades”: 1911-1916.

“Cour St-Georges”: 1916-1918.

“Hôtel Ganda”: 1918-1922.

“Yser”: 1922-1945.

“Café des Arcades”: 1945-1952.

Van waar dit groot aantal lokalen? Zou het kunnen dat ze in bepaalde cafés minder welkom waren wegens het feit dat schakers die te veel verdiept zijn in het spel te weining pinten bestelden?

Sedert vele jaren heeft deze Kring nu een eigen lokaal in de Abrahamstraat in een afhankelijkheid van de oude Brouwersschool.

25 oktober 1935

Dood te Ukkel van Henri Pirenne.

Deze vermaarde geschiedkundige werd te Verviers geboren op 23 December 1862. Van 1886 tot 1930 was hij Professor aan onze Universiteit.

Hij raakte vooral bekend door zijn “Histoire de Belgique” dat een standaardwerk werd die geen enkele geschiedkundige kon negeren.

Op 18 Maart 1916 werd hij aangehouden en gedeporteerd door de Duitsers.

Rector van de Universiteit van 1919 tot 1921. In April 1919 had hij het rectorchap overgenomen van Paul Fredericq die uit Duits gevangenschap geknakt teruggekeerd was. Hij was stichtend lid van de “Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent” en was sedert 1897 lid van de eminente “Commissie van Monumenten en Stadsgezichten” die, als te hinderlijk door ons Stadsbestuur werd afgeschaft.

Op 15 Januari 1963 werd te zijner ere een postzegel uitgegeven met zijn beeltenis.

Henri Poincaré 1862-1935

26 oktober 1753

Geboorte van Martin De Bast.

Deze gewezen pastoor van St-Jacobs en St-Niklaas werd later Kanunnik van St-Baafs.

Hij werd vooral bekend als archeoloog en geschiedschrijver. Zijn “Ancienneté de la ville de Gand” en zijn “Recueil d'antiquités romaines trouvées dans les Flandres” waren zijn meest verdienstelijke publicaties.

Zijn boek "Recueil des antiquités romaines et gauloises trouvées dans la Flandre proprement dite" werd geïllustreerd met een 300-tal gravures van Pierre-Joseph Tiberghien. Schreef ook nog een “Verhandeling op de Celtische tael”.

Voor een duistere reden was hij het zwart schaap van Charles Louis Diericx die geen gelegenheid liet voorbij gaan om hem in het belachelijke te trekken. Toen Willem I besloten had drie universiteiten op te richten in ons land ijverde hij er voor dat ook Gent daarbij was. Hij was de enige Gentenaar die zetelde in de Commissie die moest adviseren waar de nieuwe universiteiten zouden komen.

Hij bezat een der mooiste verzamelingen van medailles en oudheidkundige voorwerpen welke hij in 1822 afstond aan Willem I. Deze verzameling behoort thans aan de Universiteit. Het is hij die op 23 februari 1796 Quetelet doopte.

26 oktober 1794

Charles Van Hulthem wordt door de Fransen aangehouden als gijzelaar.

26 oktober 1812

Eerste concert van de “Académie de Musique” in de Sodaliteit.

Volgens sommigen zou dit niet het eerste concert geweest zijn, want dit zou ook al het geval geweest zijn in 1808.

De Voorzitter van deze “Académie de Musique” was de orgelmaker Pierre De Volder.

Het laatste concert ging door op 27 november 1826 en stond onder de leiding van Joseph Mengal.

26 oktober 1825

Eerste opvoering in Gent van “Der Freischütz”.

26 oktober 1835

Dood te Parijs van Mgr. Fallot de Beaumont.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” 2003 - N° 2 - pp. 117-118

26 oktober 1845

Geboorte van de Gentse toondichter Henri Waelput.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” 2004 - N° 4 - pp. 259-260

26 oktober 1896

Dood van François Donny.

Een naam die vandaag, buiten enkele ingewijden, niemand nog iets zegt. Nochtans, meer dan een eeuw geleden toch een gekende figuur in Gent. Deze buitengewone hoogleraar aan onze Universiteit werd geboren in Oostende in 1822.

Hij was een “self-made man” in de volle zin van het woord, want hij had een nogal zonderlinge vader. Deze magistraat en volksvertegenwoordiger hield er enkele eigenaardige principes op na en vond het totaal overbodig zijn zoon

een normaal onderwijs te laten genieten; daar zou hij zelf wel voor zorgen. Resultaat: François die nooit een school van ver of van dichtbij gezien had, bezat bijgevolg geen enkel diploma. Niettegenstaande deze zeer zware handicap speelde hij het toch klaar om op zijn 20e Preparator te worden van Professor Mareska aan de Universiteit alhier

Hij was zeer leergierig en interesseerde zich voor tal van zaken zoals de scheikunde, de fysica, de schilderkunst en niet te vergeten, de fotografie. Deze nieuwigheid kende hier een groot succes bij de intellectuelen en bij de wellstellenden, want in deze beginperiode van de fotografie was fotograferen geen hobby voor de gewone man.

Donny speelde daar een zeer belangrij-

François Donny 1822-1896.

ke rol in en hij was trouwens voorzitter van de Gentse Afdeling van de “Association Belge de Photographie”.

Toen zijn baas, Dr. Mareska, stierf in 1858 moest er een nieuwe Professor van Scheikunde benoemd worden. Het was de vermaarde Belgische scheikundige Jean-Servais Stas, Professor van Chemie aan de Militaire School, die door Minister Rogier belast werd met het zoeken naar een geschikte kandidaat. Stas pakte deze zaak grondig aan en nam contact op met vele beroemde buitenlandse scheikundigen om hen raad te vragen. Zo ook met de gekende Franse scheikundige Jean-Baptiste Dumas. Deze schreef hem in een brief: "Wanneer men een Donny bij de hand heeft, begrijp ik niet waarom men nog een betere wil zoeken." Stas schreef hem terug dat hij zelf toch heel wat bezwaren had tegen de kandidatuur van Donny. Op dit ogenblik was de kwaliteit van het scheikunde-onderwijs aan onze universiteiten beneden nul, er was dus een figuur nodig die daarin een grondige verandering kon brengen. Stas vond Donny wel zeer handig en vernuftig, maar hij miste een degelijke theoretische opleiding, hij had een onvoldoende visie op deze zaken en... hij stotterde. Tenslotte verkoos Stas Kekulé en dat was zonder twijfel de beste keuze die hij had kunnen maken. De verdiensten van Donny werden evenwel beloond, hij werd benoemd tot buitengewoon hoogleraar in een voor dit doel speciaal gecreëerde discipline: de Industriële Scheikunde. Gewoon hoogleraar, dat kon niet, want Donny bezat geen enkel diploma.

26 oktober 1898

Saint-Saëns woont de uitvoering bij van zijn opera “Henri XVIII” in de Opera.

26 oktober 1914

De Duitsers omvormen het “Flandria Palace” tot hospitaal.

26 oktober 1924

Onthulling van het oorlogsmonument op het kerkhof van de Brugse Poort.

26 oktober 1970

Dood van Marcel Minnaert.

Deze bioloog en sterrenkundige sprak een 10-tal talen. Hij groeide op in een liberaal onderwijzersgezin, ging in 1910 aan de Universiteit biologie studeren

en kwam er onder de invloed van Mac-Leod. Gedurende Wereldoorlog I was hij activist en gaf hij les aan de Von Bissing-universiteit. Na de oorlog week hij uit naar Utrecht waar hij Directeur werd van het sterrenkundig observatorium aldaar. Gedurende Wereldoorlog II was hij antifascist en werd als dusdanig opgepakt door de Duitsers. Op de Maan werd een krater naar hem genoemd.

Hugo Collumbien

VERGETEN GENTSE SCHRIJVERS: JULIEN DE VALCKENAERE

Julien De Valckenaere is geboren in 1898 in de Abrikoosstraat, op de Brugse Poort, een volkswijk van Gent. Zijn vader Edmond was modelmaker, zijn moeder fabriekswerkster. In 1918 behaalde hij het diploma van onderwijzer aan de Rijksnormaalschool te Gent. Hij werd daarna licentiaat in de pedagogische wetenschappen aan de RUG. Aanvankelijk onderwijzer in het stedelijk onderwijs; in 1936 inspecteur en tenslotte hoofdinspecteur van het Lager Onderwijs.

Zijn zoon Dirk werd in 1953 ook onderwijzer aan dezelfde Rijksnormaalschool. Hij had blijkbaar net als zijn vader enig literair talent. Hij publiceerde in het tijdschrift Gard-Sivik en onder het pseudoniem Karel Vos schreef hij "Duivelsdroom", gedachten en gedichten (1958). De zwaarste klap die Julien De Valckenaere te verduren kreeg was het vroegtijdig overlijden van zijn zoon Erik, 28 jaar, in 1957. Die schok is Julien nooit te boven gekomen en was mede de oorzaak van zijn vroegtijdige dood in 1958.

Meer biografische gegevens zijn over Julien De Valckenaere niet te vinden. De meeste recensenten van zijn werk vermelden nooit wie of hoe hij was, zijn wel altijd vol lof over zijn werk, maar beperken zich steevast tot een uitvoerige bloemlezing uit zijn aforismen. Die spreken voor zichzelf en dat zegt ook al veel, natuurlijk! Een moralist? Zeker niet in de pejoratieve betekenis van